

DUL

REDACTIA și ADMINISTRAȚIA:
ARAD, Str. Eminescu № 18.
Telefon: 266.

al Asociației »Infrățirea«
de două ori pe săptămână.

A BONAMENTE:
Pentru particulari: Pentru autorități și instituții
200 Leri 1 AN 500 Leri 1 AN
100 : : : : : 6 Leri 250 : : : : : 6 Leri
50 : : : : : 3 Leri 130 : : : : : 3 Leri
In străinătate dublu.

Pentru particulari:

Pentru autorități și instituții

200 Leri 1 AN

500 Leri 1 AN

100 : : : : : 6 Leri

250 : : : : : 6 Leri

50 : : : : : 3 Leri

130 : : : : : 3 Leri

In străinătate dublu.

P. Seicaru

A BONAMENTE:

Pentru particulari:

200 Leri 1 AN

500 Leri 1 AN

100 : : : : : 6 Leri

250 : : : : : 6 Leri

50 : : : : : 3 Leri

130 : : : : : 3 Leri

In străinătate dublu.

Oameni și idei.

Noi și ei

D. Cădariu

Un nume necunoscut pentru majoritatea cititorilor noștri, precum desigur este necunoscut și oficialităților noastre însărcinate cu propaganda în străinătate. Am spune că e un păcat. Dar nu e, pentru că în serviciile noastre de propagandă suntem vărăgi toți incapabili și învărtiți, unchiuri și femeile frumoase. Ori între acești din Cădariu nu poate fi cunoscut pentru că dsa nu are sfîntă, are altceva: modestie, intimă iubitoare care trezore de durere văzând propaganda de pungrire ce se duce contra noastră de către cel interesați și discordia ce domnește între români stabiliți în străinătate.

D. Cădariu, stabilit acum zece ani la Paris, a reușit în 1925 să strângă în jurul său o mână de oameni înnoși, formând o societate de propagandă românească și de ajutor reciproc. «A cumpărat și două drapel românești, ca să serbatorile naționale de aci să participe și treicolorul românesc», după cum îi se scrie de un corespondent ocasional, care ne și trimite o fotografie a membrilor societății fondate de din Cădariu, fotografie lăvită în față sf biserică română din Paris.

D. Cădariu e fiu al județului nostru, prin urmare în munca desinteresată ce o depune în folosul tării, trebuie să ajută și încurajează oficialitățile din orașul nostru. Până atunci noi îl trimitem salutul nostru trăiesc!

Ionel Sima

laș monarh, pe care o agită cercurile aristocratice maghiare, pot fi socotite ca forme atenuante ale iridentismului. Si în casul confederației democratice și în cel al uniunii personale aristocratice, ungurii văd un rol preponderant al tării lor și posibilități de ași propria provincie perdute din punct de vedere unguresc, sunt în afară de motivul economic, motive mult mai puternice în favoarea acestor tendințe..

* * *

Din cele trei versiuni pe care le-am amintit, se desprinde clar, că forma rea confederației statelor dunărene are de scop crearea unei mase de manevre pușă la dispoziția intereselor marilor state din apus. Guvernele tărilor care ar urma să intre în această confederație, își vor da, probabil, seamă de acest lucru și vor zădărnicii subordonarea lor unor interese strengi de ale lor.

Rada Baltag.

Svârcoliri.

E destul să deschizi un ziar din Capitală, pentru a vrându-l să-ți sără 'n ochi titluri kilometrice, în care se anunță „desnodământul crizei din partidul averescan”, „iminentă desfăcere a fuzionării național-fărăniște”, „frâmântările din partidul liberal”, „D. Mareșal Averescu invitat să preia șefia partidului liberal”? Peste tot agonie, fără găsi tot svârcoliri fără sens, într-un scăpa de prăbușire. Partidele politice conduse de generalul regizor „intâmplarea” intră în descompunere. Să nu există, să mai precis, din imunitatea de soluții mai mult răsuau mai puțin de ordin medical-politic, nu se poate selecta un salvator. În decursul celor 14 ani de când partidele politice au considerat sământul acestei țări ca un loc taruia și poți suge seva dădătoare de viață, ideia aceasta de vagă a conducerii prin partide politice s-a utilizat prea mult, prin examenele la cariere, fără succuș, examenele constând în guvernare și a căror rezultate se vad din belșug și a rău și al lor. — Pentru a salva, anii concesionat tot apropape fără ce era avere publică, începând cu P. T. T., M. S. și multe alte, cărora le vor urma cele puține și ne-au mai rămas. Dar nu în aceste renunțări la ce e înnostru ne va veni salvarea, niciodată.

În politica românească începută și facă loc oameni tineri, o mentalitate nouă, oameni și au înșisit cultura între a nouă băbuturi de tun și o reație și o reație, oameni cari au luptat și la cot cu români veniți în cele mai umile sate, oameni cari au învățat la maternitășcoala a experienței. Si în activitatea acestor oameni trebuie căuta cauza svârcolilor partidelor politice.

Ei cer revizuirea principiilor și până acum, bazate pe o falsă democrație. Si această falsă democrație va mai fi, atât timp să îl conduce vor fi oameni și păstrează principiile de război. Acum însă sunt alte timuri, se cer alți oameni, cari să conducă țara prin metode cele de evoluția principiilor și mentalității de după război. Fii pricepuși ei, conducătorii și de război, nimeni nu contestă această, dar una a guverna acum 15 ani și guverna și acum, când atât devenirele politice cât și cele economice, valabile înainte de război, au dat gres.

Svârcolirile politice și economice de azi, nu sunt altceva decât fenomenele previstoare unei noi organizări a vieții românești. Ori, pentru nouă care va apărea, trebuie să mențină și principii noi, — iar atunci cei demodați se vor să păstreze ce au apucat, și tineri, pentru a introduce primele străfulgerări a noii vieți. a. mic.

Confederația statelor dunărene Masă de manevă sau reconstituirea imperiului habsburgic?

De un timp încoace dela Geneva ne vin tot felul de rețete miraculoase pentru rezolvarea crizei, pentru împiedecarea războiului și asigurarea păcii veșnice, rețete care rănd pe rând s-au dovedit nefolositoare, natural după ce un timp au fost pe buzele tuturor oamenilor și în coloanele tuturor gazetelor de pe glob. E viața încă amintirea proiectului Briand pentru federalizarea Europei. Cătă vâlvă a făcut? Era astfel prezentat în căt după punerea lui în aplicare, în Europa ar fi început să curgă lapte și miere, iar neamul să ar fi pupat în bot cu Francezul și cu polonezul, noi cu ungurul, cu bulgarul și cu rusul, și aşa mai departe. Proiectul federalizării Europei a dispărut din circulație cum a și apărut: deodată și fără urmă.

Eșecul conferinței dezarmării

Conferința dezarmării s-a întrunit la începutul lunii Februarie a studia posibilitățile în care să ar putea reduce efectivele militare ale țărilor, uscând prin aceasta bugetele țărilor respective prin reduceri

asupra bugetului ministerelor armatelor. Ideea desarmării, ideală și frumoasă ca idee se dovedește impracticabilă. Chiar în cursul conferinței, mici hărțui dințre chinezi și japozi pe chestiunea Mancuriei, se transformă în război în toată legea, iar nici o declarație oficială, după cum era uzul înainte. Conferința desarmării, în fața căreia a fost adus conflictul de către delegația chineză, a discutat și studiat chestiunea, dar conform pactului Ligii Națiunilor, în mod oficial nefiind nici **agresor**, nici **atacat** nu a putut îua nici o masură, și astfel războiul între cele două popoare din răzăritul îndepărtat continuă și ezi. **Concluzia acestora**, trăsă de altfel și de către N. Titulescu în discursul său din cîteva zile la Geneva, ar fi **falinamentul conferinței dezarmării și a Ligii Națiunilor în cadrul căreia a fost organizată, sau după cum a spus șeful delegației românești, existența pe mai departe sau dispariția Ligii Națiunilor este strâns legată de măsurile eficace și le va lăsa pentru încetarea războiului chino-japonez.**

Confederația statelor dunărene.

După aceste **două** mari eseuri inițiale dela Geneva, să trecum la **confederația statelor dunărene**, pornita formal dela Paris, însă ideia venind tot dela Geneva.

Înainte de a discuta proiectul confederației statelor dunărene, să vedem ce se înțelege prin confederație. În dreptul internațional confederația este prezentată, ca o **asociație ce are loc între state, care își conservă individualitatea lor constituțională și internațională și care se confederaază** (se asociază) cu scopul de ași realiza și salvă garda (apără) **în comun interesele lor**. Confederația are o dietă sau **congres**, care se compune din delegații diplomatici a statelor ce o compun.

Ce cuprinde proiectul Tardieu?

Spuneam mai sus că proiectul confederației statelor dunărene a fost venit din Geneva prin Paris și anume prin glasul lui Tardieu, ministrul de externe al Franței. Această proiect ar consta din următoarele: **Blocul statelor dunărene ar trebui să fie compus din Statele succesoare ale Imperiului habsburgic din Austria, Ungaria, Ju-**

goslavia, Cehoslovacia și România. El ar urma să refacă instrumentul economic pe care înainte de războiu îl reprezenta împăratia austro-ungară, — instrument stăratat de sfântul drept a ținților.

La 13 ani dela războiu oamenii politici sunt unanimi în a recunoaște că dacă din punctul de vedere al naționalităților răposatul imperiu habsburgic constituia o mon-

struzație, apoi economică, el reprezenta unu mai puțin armonios sistem.

Statele succesoare sunt sau

state eminentamente agricole: România, Jugoslavia, Ungaria sau state pur industriale: Austria, Cehoslovacia, Schimbudlînd produsele

industriale. Înainte de războiu, se facea în mod firesc înăuntru acelorași granițe.

Acum frontieră cu tarife valabile sălbaticice împiedecă libera circulație a mărfurilor între statele succesoare.

Proiectul Tardieu tinde la desființarea acestor frontiere economice.

Uniunea economică ar urma să se facă având la bază sistemul tarifelor preferențiale și al contingentărilor.

Asupra situației României în această confederație, întreaga presă

este de acord asupra faptului, că vom avea un rol secundar și nu vom beneficia de nici un avantaj. Aceasta cel puțin, cum reiese din tratativele și convorbirile de până acum că se va ajunge să se realizeze sau nu această idee și că ni se va crea sau nu un rol mai important, nu se poate ști de pe acum, deoarece în crearea confederației statelor au interes și mari state din apus. Despre aceste interese circulă mai multe versiuni.

Confederația statelor dunărene masă de manevră a Franței.

Astfel se spune că Franța dorește realizarea confederației statelor dunărene, — și pentru aceasta a cerut și adesea Anglia, Italia și Germania — pentru că statele care o compun și care toate sunt date de Franței, să și poată vinde mai bine produsele agricole, putând prin urmare să-și plătească mai repede datoriile.

O altă versiune, spune, că Franța vrea confederalizarea statelor dunărene, pentru a-și constitui un bloc puternic contură Germaniei și contra Rusiei, care cauță să câștige de partea lor țările din Europa centrală.

Ce urmărește Ungaria?

Ultima și cea mai interesantă, este cea lansată în mod voalat de către Nichifor Crainic în ziarul său **«Calendarul»**. Dl Nichifor Crainic discutând originea, sursa din care a portat acest proiect, spune că el vine din cercurile ungurești unde a fost discutată înaintea și chiar în timpul războiului mondial, și de unde o cunoștea și dl Iuliu Maniu, care a și tratat-o mai întâi în **«Patria»** din 1923 și mai recent într'un interview acordat ziarului **«Neue Freie Presse»** din Decembrie 1930.

Deci sursa de unde a portat acest proiect nu poate să fie decât ungureasca. Si asupra importanței ce o acordă ungurilor acestui proiect, dl Nichifor Crainic scrie — pe deplin justificat — următoarele: «Pentru unguri, ideea e cu deosebire scumpă și firească. Ungaria dualismului de până eri nu e obișnuită să trăiască singură. Cu atât mai puțin în forma redusă de azi. Date fiind tendințele nedomolite ale iridentismului maghiar, atât ideia confederației dunărene cât și cealaltă idee: a unei perioade cu România, sub ace-

Sava Bărbătescu

Omul care ne trebuia.

Mulți dintre cititorii nostri nici nu știu, că statul român întreține o sumedenie de școli minoritare. Astfel de școli sunt destul de aci în orașul sau județul Arad. Până acumă dascălii acestor școli huzureau de bine. Prepturi pe toată linia, datorii... ioc. Nu mai începe îndoială, erau printre ei și mulți dascăli cinstiți și oameni ai datoriei, dar numărul acestora (pe care l-am dorit mare) era intunecat de al acelora, cari își făcuseră o adevarată lege din a sluji orice, cu o singură condiție: să fie vătămătoare munca lor statului și ideei românești. Statul, sireacul, îi plătea și-i încălzea la săn. Ei bine, tabăra acestor rai (rândurile mele nu ating pe dascălii minoritari conștiinții de datoria lor) era năravașă râu de totul. Membrii ei, proști și fuduli, își faceau de cap, profitau de drepturi și avantajele funcțiunii la stat, fără prea multă bătaie de cap, că ar trebui să și muncească ceva. Bine, vezi zice, dar controlul? Ce spuneau revizorii școlari? Tu să fii sănătos, scumpe cititorule, aveau ei ac de cojocul revizorului școlar. Aceasta nu îndrăsnea să spună nici cărc, căci banda puturoșilor răsărea ca din pământ strâns unită cu presa judeo-ungurească, gata să sară în capul bietului revizor, în simuând, calomniind, mintind. Câte amenințări cu Liga naționalilor a căror origine trebuie căutată în simplul fapt, că revizorul a semnalat autoritaților superioare pe cutare dascăl, pe care în loc să-l găsească în școală cu prilejul inspecției, trebuia să-l caute la căciună sau la vre-o adunare ireidentistă.

Rândurile acestea sunt în legătură cu tipetele mai noi ale presei jidano-ungurești din Arad și săgețile îndreptate contra domnului revizor școlar Sava Bărbătescu. Știricind. am

IERNEI.
Iarna nu mai vrea să plece,
sfîntii grije n'au avut,
cheile de la zăpadă
vede-se că... le-au pierdut

Lui PAN
Când vei muri și-i fi întrebăt:
„ce ai facut pe-acest pământ?”
„cu ochii stinși, cu grâu slab”
vei zice: „Am vot să ,cânt“..

N.

La datorie.

Iată lozinca a cărei semnificație trebuie realizată! Astăzi când numărul celor ce caută și impărienți țara speculând cele mai mici nemușumiri în detrimentul neamului și al sf. Biserici, este de dorit ca tineretul acestor țări trebuie să fie la datorie.

Cloaca internațională a emisarilor plătiți pentru a descompune Biserica, trebuie să știe că dacă țaranul rămâne — poate — nepăsător de insuficiență culturii, nu vor reuși să injecte în suflet microbul distrugător, fiindcă mai presus de toate el are sănătate spirituală!

Veneticii care luptă sub masca sectelor religioase, uită rolul sf. Biserici în conservarea noastră etnică și culturală, uită că Biserica a fost și va fi depozitul virtușilor morale și naționale. Și atunci glasul acestor spini purtați de vânt, ce vor să crească pe ogorul sufletelor românești, va rămâne fără ecou, fiind fără rădăcini

în gălă acestui pământ. Ploaia zilnică de indemnuri învăluite cu promisiuni iluzorii ale securilor incurând va capitula datoria organizației sistematice de luptă a zelosului P. S. Episcop Dr. Grigorie G. Comșă care a deșteptat conștiința poporului instigatoricindu-o la fiecare credincios să lupte din convinsa împotriva tuturor elementelor dizolvante dându-și mâna frânească și formând cu piepturile lor un zid de nepătrundere în jurul sfintei Biserici și al Tronului pentru apărarea credinței și ai gheii strămoșesci.

Iar dacă sectarii de azi sub masca falselor fericiri seamănă fără piedeci, lozinci înșelătoare în aceste vremuri ale unor

ispite sufletești care măresc dezorientarea suferințele, nu trebuie să protestăm împotriva lor, ci să luptăm!

Să nădăduim, că oamenii de bine din acest oraș și județ vor sprijini, fiecare în măsura puterilor lui, munca nouă revizor școlar, dornic de a aduce școala și pe învățători la demnitatea și prestigiul cercut chemării lor.

Tovie.

Pe marginea trecutului...

Doi preoți uniți, care marturisesc credința ortodoxă în biserică din Arad, la 1852.

de L. Octavian.

Dacă cele mai multe trecheri dela unii la ortodoxism au fost făcute din convingere dogmatică, unele din ele au fost cauzate de pure sococele materiale. Iată un caz*) concludent din această ultimă categorie de conveiții:

Doi preoți uniți, din dieceza gr. cat. a Orăzii, Artemie Cristian și Petru Raț, pentru motivul că episcopul lor nu le-a satisfăcut anumite interese de ordin personal, au părăsit religia și cărei slujitorii fuserau.

Artemie Cristian, paroh al Nădarului, a fost numit protopop fiindcă unise 9 comune de creștini ortodocși.

Avea deci un titlu în virtutea cărula se bucura de mare frecere la curtea episcopescă. Fiind însă administratorul unei fondații, comite unele neriguli bănești, fapt pentru care episcopul îl privează de toate demnitățile și îl pune în sarcină o datorie de 500 fl. plus o reducere de trei părți din Angeria. Nemulțumit de acest tratament, prin intervenția lui P. Raț, reușește să fie numit de patriarhul din Carlovăț călugăr la mănăstirea Bezdin.

Petru Raț, om cu carte, doare să obțină o catedră de

profesor teologic. Episcopul, din motive personale, nu voea să audă însă de așa ceva, ci i-a oferit parohia Cuntului Mare din comit. Sălmă sau a Săplacului din Biharia. Refuzând ofertă episcopului, Petru Raț, cu toate că acceptase pentru un moment parohia Spinușului, a trecut la ortodoxism, patriarhul Iosif Raicic stabilindu-i locul de funcționare la Carlovăț.

De notat că, după unii conflictul acesta dintre episcopul Orăzii și cei doi preoți a fost determinat și de unele tendințe regionaliste ale capului diecezei. „Nemuritorul episcop Vulcan, — spuneau aceștia, — nu facea așa, el era adevărat, iar nu iștămurit tată al Românilor și încă fără deschiliinire de confesiune“.

Conform unui ordin al patriarhului Jivcovici, trecerea oficială la ortodoxism a lui A. Cristian și P. Raț s-a făcut în Dumineca a patra din postul Sf. Paște, anul 1852, în catedrala din Arad. Ambii preoți au rostit cu această ocazie simbolul credinței celei noi și au fost împărtășiti din partea lui Patriarchie Popescu, arhimandrit și administrator episcopal, fiind asistat de Ion Raț, protopopul Aradului și de Vasile Sombati, parohul Aradului.

Tineretul acestor țări care întădeauna a fost pulsul patriotismului adevărat, și-a cunoaște datoria în aceste vremuri critice pentru a apăra de orice întinare conștiința țăranului român pentru a pasăra cu sfîntenie zestrea sfântă a Providenței Divine: credința și tradiția.

Alături de P. S. S. Episcopul Grigorie, unul dintre apostolii naționalismului curat și al credinței strămoșesci, care a dat întreaga sa dragoste poporului în lupta ce o dă pentru sădirea unei vieți curate creștine ortodoxe și românești, vom avea siguranță victorie!

Semnalul s'a dat. **La datorie!**
Horia Vișoiu.

□ Reducerea de 10% la utilizarea avioanelor: Cu ocazia unei târguri din Paris, care are loc în luna Maiu 1932 se acordă o reducere de 10% pentru persoanele care vor utiliza avioanele Companiei C. I. D. N. A. pe distanță București-Paris și numai în baza cărții de legitimărie a Târgului cu începere dela 2 și până la 20 Maiu 1932.

— o —

Să ne cultivăm grădina

Telina (Apium graveolens).

1. Telina de Viena.

2. T. uriașă de Praga.

(Colecția „Soc. Com. An a Agricultorilor, Arad“ Str. Stănescu)

A fost găsită în stare sălbatică în Africa de Nord, în Asia occidentală cât și sub climatul moderat al Europei. Este o plantă foarte aromată.

Deși se află în cultură de peste două mii de ani, în Europa și mai ales în grădinele noastre se cultivă de scurtă vreme. La sale nici nu se prea cunoaște, cu toate că telina este indispensabilă la o supă bună

Se cultivă, stimulându-i-se proprietățile dorite în două direcții, dând naștere cu timpul la două varietăți distincte: una pentru frunze, alta pentru tubercule.

Intrucât și frunzișul varietății tuberculoase e destul de pronunțat, în grădinile mai mici se cultivă îndeosebi aceasta, fiindcă o avem tot anul; tuberculele putându-se conserva bine și peste iarnă în pivnișe, în nisip uscat.

Semințe ei e foarte mărună,

14 Martie 1881.

Proclamarea României de Regat

Unul din momentele de o importanță capitală, în desvoltarea vieții noastre naționale, a fost și proclamarea României de regat.

La anul 1877 isbuțnește un răsboiu rusof-turc, și cu această ocazie se ivi prilejul mult așteptat de Domnitorul Carol de a trage spada strămoșească, pentru reînvierea zilelor de glorie și de fericire ale României, și pentru declararea independenței acestei țări.

La început rusii, încrezându-și puterile lor, refuză orice ajutor român; dar apoi, ajunși la grea strămoșare, amenințăți fiind în tot momentul de a fi dăsi peste cap în Dunăre, însăși Marele Duce Nicolae, comandanțul armelor rusești, apelează la ajutorul pe care mai înainte îl refuzase cu atâtă trufie.

Fără să mult pe gânduri, Domnitorul Carol cu armata sa trece Dunărea, pentru a veni în ajutorul rușilor, și după ce, încă de la 10 Mai 1877, tunurile dela Calafat trâmbițără cu glasurile lor, în cele patru colțuri ale lumii: independența României.

La 30 August, ziua Jarului Alexandru II, cade Grivița, cea mai puternică redulă a Plevnei; la 8 Noemvrie Rahova; iar la 27 Noemvrie viteazul general Osman Pașa, constrâns prin foame, predă Plevna. Șiind bine cui se doarește înfrângerea sa, Osman Pașa, își înmânează sabia sa Domnitorului Carol; dar mărinimosul Domn î-o restituie cu cinstea

cuvînțul unui erou. România mai ocupă Smârdanul și Valea dinul, acoperindu-se de glorie.

Lanjurile grele, cu care se răsărită pe la începutul Martie, și o plantă la locul ei definitiv pe la mijlocul lui Mai. Când o plantă la rădăcini și chiar din frunze se continuu udată.

Mai bine, e să o semăne în răsăritul pe la începutul Martie, și o plantă la locul ei definitiv pe la mijlocul lui Mai.

Când o plantă la rădăcini și chiar din frunze se continuu udată.

Semănată în liber de răsărit, trebuie bine rărită.

Prosperează într-un pămînt umed, gras, care vara nu să intărășe.

Recomandăm, pentru tubercule:

1. Telina de Viena, pentru cultura timpurie.

2. T. uriașă de Praga, pentru pretențioasă, se păstrează bine peste iarnă.

3. T. uriașă de Erfurt, pentru timpurie, specie veche, căulală.

N. C.

Vitrina Aradului.

T. Pintér: Moarte de scriitor în anul 1932.

Odată și undeva, când un răscător pasionat al scutului, se va îngrijii să adene date asupra tragediilor era sgomot, fără faimă: cazul scriitorului ce-a trăit numai 37 ani, mort apoi în cea mai tragică mizerie, săptămâna trecută la Budapesta, va fi de la un punct de reper. Deși se va putea deduce, că cele oamenilor de litere, sunt și astăzi, prea ingrat, cotateoursele aprecierilor umaniști... în viață fiind, o crudă certă ce-a menajat și pașii săi, a ștut totdeauna să-i urte de departe de posibilități, fără pe rând: hamai, vânătoare, rândăș; postea involunter, n'a cunoscut ce-i pașionul, cu pe cel mai mare frig... și a avut talent. Asupra acestuia și-au spus pările acei nemajăi, n'a putut fi însă convingător. O societate parțială, a cărei face unui Edgar Wallace cel mai mare criminal, tăiat prin scris — averi de măne, sume fantastice, s'au sănătat la picioarele lui: fiecăruia fi vrut să îscrive pentru editura sa, pentru el. Osoi și rubicond, vesnic cu mucul și figură în colțul gurii și ștut să scrie cu sânge, a ștut sănătăția ca toreanorii, a ștut oportunitatea sufletele imobilizate, inoculând de fiecare sănătăție-o doză de morfină și, societății nesăchioase. Fiecare din pagina sa a fost coșciug, fiecare din cărțile sale (vre-o 300 în mil. de ex.) fără un cimitir: ceticorii lui, cigatorii neliniștei pe care nu i-a scrisul său, i-a mai putut sănătăția, ca să trăiască o viață normală, cu peripețiile prin care se tăvăleau eroii români sale, pe copertă cu fiochi insuși.

Fr. Pintér, a fost mai mult, el a căutat să însărueze paginile sale, idei din subiectul sufletului său, tratând ceticorii după cum a vrut el să fie, n'a dorit să-i vadă sănătățile dozele otrăvitoare pentru că n'a fost pregătit, să învețe inscenări, certate cu fruntea unei bunei cuvinte, regisată de fantasia unui om la care și singurul scop a fost: sănătățile.

Înunci soartea l-a condamnat prin societatea ce-l inconvenientei: acei cari sărbătoresc zile pe an înființând de

fiecare dată o nouă idolatrie și ștut să-l lase să moară ca un ceticor, fiind poate, un al doilea Mauriciu Iokai. L-a luate o influență din generozitate, putea să-l mai lase în chin și durere, gol și flămând, nu era nici o teamă că cineva l-ar fi lovit în față cu vre-un ajutor — nici chiar societățile pentru protecția animalelor. Trăise mulțumit, nu se plângăea, din și prin, mila unui portar, în timpul din urmă care de altfel i-a dus și crucea cănd l-a transportat la cimitir. Discursurile au lipsit, n'a fosf nici comemorare la Academie cum se obișnuiește, acesta a fost un scriitor real și nu merită această onoare, nu merită atâtea obosei — a fost un anonim, sdrențuit, flămând și cu un teanc de romane. S'a stins în tăcere exact, așa și atunci, când în București «Parisul orientului» o servitoare cu bacalaureat, se sinucide pentru că-i pare că va fi înutilă, — în capitala unor țări, ce se sbate în săracia cetățenilor — acolo unde se alege în fiecare an căte o nouă «Miss» să împără grății, favoie când va fi miss Europa — sufletele de scriitori și bacalaureați, ca slugi pier răpuși sau se sinucid, când interesele celorlalți planează peste mici-mele lor, și nescotesc debinele lor.

Fr. Pintér a murit, s'a liberat de chinuțoarea existență, pentru el a fost soarta prea ingrădită; mama lui va fi plânsă în leagan ca să-l crească, fărendu-l de toate la sinul său, el tergivesea o situație precădere ca să trăiască dacă a fost născut: ironia soartei cănd a fost, mort deja, și înmână printr-o editură ce i-a primit, în fine, manuscrisele 15.000 Lei. Eliz Polisciuc însă a fost salvată și astă e mai rău, fiind că nu mai înmulțește numărul candidaților titrați întru disperare.

În urma scriitorului, Buda-pestan, ca avere său găsit, manuscrisele pentru 7 romane, poate vor fi pagini în care va condamna nesinceritatele ce săpănește acum totul și care apoi din mormanele înălțări de acum, va crea ceva mai bun pentru generațiile viitoare.

Noi nu merităm altceva... i. Felix Palten.

Jocurile noastre.

Concursul III. Seria 7-a.

1. „Războaiele punice“.

de N. Cîmpoies-Loco.

1	2	3	4	5	6	7	8
9							
	10				11	12	
13	14	15		16			
17	18			19			
20		21		22			
23		24	25		26		
27		28					
29	30	31					
32		33					
	34	35		36			
37	38		39	40			
41		42					
43		44					
45				46			

Orizontal: 1. Consul roman învinis la Trasimene (217 a. cr.) 9. General cartaginez, tatăl lui Annibal (228 a. cr.). 16. Un fir fără sfârșit! 18. Alifie. 22... în ascunzătoare, Annibal, de multe ori aştepta pe romani. 25. General cartaginez, comandă la Trasimene. 26. Annibal avea favorul asupra romanilor și prin aceea că... repede 30. La Trebia ei... pe romani pentru a da lovitura la sigur; 35. Măsură; 36. Annibal a fost un general de... 31. Mai mult de... decât de voie bună a părăsit el lupta în contra romanilor. 39. Patriotismul romanilor nu era încă „tocit”. 40. Cu... a părăsit Annibal această lume, stând pe romani încă în putere. 44. Atât Cartagina cât... Roma au slăbit prin aceste războale bătute i-au adus chiar pieirea.

Vertical: 1. Ilustru roman care prin prudență să aimpiedecat mult înaintarea lui Annibal (203 a. cr.); 2. Sfârșit de cald; 3. Interjecție. 4. Consul roman, învinse pe cartaginezi în Sicilia (251 a. cr.) 5. Pasul lui Annibal, în contra Romei, a fost „de neierat”! 6. Notă bene! 7. Tine! 8. Ultimile condi-

A fost odată...

Ai vrut să-ți fac un cântec de dragoste — iubito: Un cântec cum pe lume nici cănă nu să mai scriș...

Dorința din privire, îndată ce-am ghicit-o,

Lăsai să-mi scoare gândul prin farmece de vis!

Pe tira-mi întrunită porni-i să cadă iarbă;

O dulce reverie că-n vremi de băsmauri;

Iar noile duloașe la cer se înalță,

Să cante simponia aprinselor tuburi!

Am luat apoi seninul cu razel de soare

Și-n față ta copilă, l-am pus să te oglinzi;

Din cer am luat sărutul parfumul de floare

Să-ți măngâie cosița și blândă să-l cuprinzi!

Si drag să-ți fie căntul, mai drag ca nici-o dată,

Tot și-sfatu-mi copila în jertfă și-am adus...

De-atunci, însă pe lume duc viața sbuciumată..

Si cau fericirea ce pentru veci să-a dus!

Coriolan Bărbat.

□ Rugăm călduroș pe onorații abonați în restanță cu plata a-bonamentului pe 1931, să-și achite obligația.

Cei din oraș pot plăti, contra chitanță, d-lui Miloș Tip. Dieceană str. Eminescu 18, iar cei din provincie prin mandat poștal adresat ziarul „ARADUL“.

Prânz . . . 20 Lei

Cină . . . 14 Lei

cu pâine după listă.

Cafea fină Lei 6 Separeuri.

Beuturile s'au ieftinit
Muzică țigănească,
deschis până dimineață.

Restaurantul „București“
Arad, Piața Avram Iancu 10

Proprietar Cristea Trăian

Citiți și răspândiți ziarul:

„ARADUL“

Deștepti și naivi.

(român) de: T. Cristea

XI.

Suflete naive.

lumea nervii. Gata însă în orice clipă, de marș.

O măsură cuminte. El singur simțea nevoie să-și răcorească trupul de smintele bombardeamentelor și atacurilor. Hoinărea în jurul satului, peste arăuri și izlazuri, cu mâinile la spate și capul proptit în piept. Din când în când morăția cuvinte neințelese în răscolirea amintirilor rasboinice, în amintirea tuturor grozăvilor pe care le trăise. Seara, la popota improvizată în școală satului, orchestra țigănească a regimentului execuția romane sentimentale și atunci, încălzit de un pahar de vin, colonelul vorbea cu sine însuși destul de tare, ca să-l audă și ceilalți ofițeri. Rostea pomelnicul ofițerilor pe care îi pierduse în luptă. Apoi, stăramând în dinți vrăjășii nevăzuți, privea pe țigani pe sub sprâncene și le murmură cu glas sugrumat de durere.

Nu știi cât vom sta aici, sătul de zilele acestea ca să-mi înlocuiască regimentul. Nu vreau să-mi exces de zel. Să-mi vadă de păduchi și să-mi descindă toată

— Trage țigane, trage țigane, bătutute-ar stântul, să-mi adormă sporcăciunea de suflet, trage țigane...

Nimănui nu i-a venit să rădă, sau să zimbească. Făseseră la cot cu comandanțul și retrăiau aceleași amintiri atât de dureroase, că vinul n'avea putere să le adoarmă conștiința.

Liniștea și pacea aceasta de primăvară nu era pentru sufletele celor cari făcuseră răsboiul. Sufletele acestea erau mult prea răscolite, prea obișnuite cu reacțiuni impulsive, ca să le poata liniști viața de pe o zi pe alta. Colonelul se simțea înormântat de viu în fundul satului Cuza Vodă și nu odată spusește, că dacă nimic nu se mai întâmplă, avea să-și gărească singur jeasta.

Voicu ceruse să fie întrebuită ca agent călare între regiment și comandanță. Nu-i plăcea lui viața de trăitor, dar slujba de curier îl imbia mai ales pentru placerea lui de a calări. Cu treabă și fără treabă, își făcea vânt în spatele calului și pornea hoinar

peste câmpuri. Era un călare de seamă. Căpitänul Chiru îl remarcase:

— Uite drace, ai crede, că ai făcut serviciu toată viața la roșiori.

Era că pe aci să se tradeze, spunându-i că originar fusese husar. Obișnuit cu disciplină, luase poziție și se mulțumise să raporteze:

— Trăiți, domnule căpitan, fac și eu ce pot.

Călăria era pentru el o distracție, dar nu i umplea sufletul... Pacea îi aducea oarecare nesiguranță. Ce are să facă de acum? Curând avea să fie demobilizat și atunci?

Își croia fel și fel de planuri. Îi era dragă armata și ar fi putut să se reangajeze. Putea la nevoie să încerce o meserie de desemnator. Dar chiar muncind ca simplu salăhor, tot n'avea să ducă lipsă de pâineea cea de toate zilele. Își simțea mușchii vârtoși și aerul ozonificat al primăverii îl umplea de incredere în viitor. N'avea de ce să se teamă. Era tinăr și trăia în România, nu între streini. Frontul îi sporise

idealul național, dușmani personali n'avea și nici un motiv nu-i îndreptărea teama de viitor. Nădejde lui mare era, că va găsi un suflet bun, care să-l ajute să-și termene studiile,

dar chiar dacă nu l-ar fi găsit, prin foc și prin apă, avea să-și câștige banii necesari, muncind.

După trei zile, regimentul fu chemat grabnic la lași, unde să și instață cu nădejde de a sta acolo cel puțin câteva săptămâni. Începu instrucția. Ofițerii și trupa erau iarăși ocupati din zori până seara.

Într-o zi Voicu fu trimis cu un pli secret la Comandanță. Când se înapoia, întâmpinarea îi scoase în drum pe un ofițer ardelean din Corpul voluntarilor.

— Voicule, ce dracu, tu sergent? Ce i asta mai Voicule?

— Uite mă, cum vezi, sunt sergent.

— Bine dar cum, prin ce împrejurări?

(Va urma).

Citiți și răspândiți ziarul „ARADUL“.

Chestiunea repartizării din nou a circumscriptiilor de hornari din orașul Arad.

Pe tema reparțării orașului în noi circumscriptii de hornari s'a și început o agitație între actualii proprietari, cari doresc să mențină și pe mai departe toate drepturile în mâinile lor și a înălțătoarele elementele române, pentru care până azi, a fost închis ermetic acest drum. Știut este, că sub regimul vechi nu a fost nici un caz când în fruntea unei circumscriptii să fi fost pus un român, astfel spre rușinea noastră și în al patrulsprezecelea an dela unire avem la aceasta meserie exclusiv maestri unguri, deși avem calfe de naționalitate română, cari sunt la aceasta meserie de zeci de ani. Credem că autoritățile vor înțelege ce au de făcut și vor proceda cu acelaș exclusivism ca și autoritățile ungare la timpul lor, dând la o parte fără cruce tot ce nu este românesc, pentru a se putea duce în această branșă și spirit românesc, căci este și vremea.

Prin adoptarea procedurii practice de unguri nici nu putem supăra pe actualii maestri, căci procedăm după un sistem mult plăcut lor pe acel timp. Vom proceda prin aceasta la romanizarea — mult dorită — a orașului și vom da o bucată de pâne bine-meritată elementelor noastre, cari până azi nici sub scutul autorităților române nu au putut ajunge la o bucată de pâne cinstită din cauza șovinismului adoptat cu o îndrăzneală ne mai pomenită de maestrii unguri.

Azi credeam, că a sosit timpul ca toate elementele române capabile de lucru să fie puse în dreptul lor și a nu se lăsa în considerare dorințele subversive al unui sindicat suprasaturat de șovinism.

Sunt informați, că maestri vor păsi în fața autorităților cu oarecare paragrafe din un statut aprobat încă de autoritățile ungare, în baza căruia vor prelunge ca elementele mai bătrâne să primească circumscriptii noi stabilite, aceasta pentru ca să poată intra în drepturi calfele mai bătrâne de naționalitate maghiară. Dar aici trebuie să punem o întrebare: cum s'a putut înțâmpla, că în era ungară toldeaua calfele de naționalitate maghiară au primit circumscriptii? căci nu ne vine să credem că toldeaua ei au fost mai în etate. În fața autorităților ungare nu a fost un caz, când un român să fi putut obține o circumscriptie, mergând până acolo că în un jumătate ca Halmagiu și acolo au trimis hornari de naționalitate maghiară, pentru a avea posturi de observație între români.

Deocamdată credem că este suficient, fiind de credință că ne-a reușit să arăta autorităților singurul drum ce au de urmat, ne admisând pe aceasta temă nici o slăbiciune, fără să nu fi pericolitate interesele neamului, cari interese merită cel puțin în ora douăsprezecea o apărare demnă și hotărâtă.

— O —

□ Adunarea generală a cercului românesc care fusese convocată pentru ziua de 13 c. nu s'a jinut, deoarece nu s'a prezentat decât doi membri. Nu s'au obosit să vie nici chiar conducătorii. De altfel lucrurile par să fi fost aranjate de mai înainte. Dl. Șt. Mateescu, rămas acum în fruntea acestei organizații, și face un rău serviciu lăsându-se influențat de cei cari au tot moștenit să amâne lucrurile.

Regretăm că însăși «animatorul» acestui cerc dl. Brutus Păcuraru stă acum în umbra și nici nu se mai arată în mijlocul celor pe care domnia sa i-a adunat la olătă. Dl. Colonel Bardoș a spus foarte bine, văzând că nu se prezintă nimeni: *"Dela cap se strică pestele!"*

Adunarea se va juca Duminecă 20 c. la ora 11 cu orice căi membri s-ar prezenta.

□ Teatrul Național din Cluj va reprezenta *Joi 17 Martie ora 8³⁰* seara la Palatul orașenesc piesa *Cântec de leagăn* de Ladislau Todor. În rolurile principale Dna Olympia Bârsan, Atena Dumitrescu, Dnii N. Dimitriu, Oanțiu, Potcoavă, etc. Biletele la Casa Teatrului.

□ Liberalii contra guvernului. Tot Joi s'a întrunit comitetul de direcție a partidului liberal, sub președinția dlui I. G. Duca. În această ședință s'a hotărât ca imediat după volarea conversiunei, partidul liberal să pornească o violentă companie contra guvernului, cu scopul final: răsturnarea.

□ Un copil care n'a plâns în viață lui În Anglia se zice că ar exista un copil de 9 luni, care până acum nu a plâns niciodată, multumindu-se să stea linisit cu biberon în gură. S'a mirat și s'a crutat părinții și vecinii ba au convocat și un consiliu de medici care să stabilească motivele pentru care acest copilaș n'a plâns niciodată. Totul a fost în zadar. Copilul e absolut normal numai că nu plângă — ce sărface în viață... dacă ar fi femeie?

□ Timbrul conversiunei. Guvernul actual se pare că e filatelist. După timbrul pe pâine și timbrul cultural vom avea și timbrul conversiunei, în valoare de lei 50, care ce va aplica pe actele judecătoarești în legătură cu executarea legii conversiunei datorilor agricole.

□ Sifonul a rămas articol de primă necesitate. Se știe că în luna trecută Primăria a maximizat articole de primă necesitate, considerând între acestea și sitourul. În urma ne-măsurărilor apeluri și intervenții a fabricanților de ape gazeuze Comisia Interimară, în ședință finită Vineri a hotărât ca sitourul să fie considerat ca articol de primă necesitate, până la îmbunătățirea apei pe tot teritoriul orașului.

□ Controlul cepei: Departamentul de Comerț și de Industrie din Cairo a elaborat un regulament cu privire la controlul cepei, destinat exportului. Cu detalii servește camera de comerț Arad.

□ Târgul internațional din Lille: Între 9—24 Aprilie 1932 va avea loc târgul internațional din Lille. Detalii se atârnă la Camera de Comerț Arad.

Poșta administrației.

Constantin Victor șef de gară Securitatea restanță până la 1. II. 1932 Lei 60.

„Scoala vremii”.

O perfectă înțelegere de interes intelectuale școlare între domnii revizor școlar Sava Bărbătescu și prof. T. Mariș face cu puțină re-apariție revistei „Scoala vremii”. Deastădată abonamentul să fie fixat în așa fel, ca să nu mai fie o piedică pentru nimeni. Cei 60 lei anual vor fi dăsi cu plăcere — credem — de către toți intelectualii, nu numai de invățătorimea arădană.

Revista rămâne credincioasă doctrinei ei din trecut: contribuții la formarea școalăi active pe baza unei pedagogii individuale. Semnează articole, T. Mariș, G. Tudor, C. David, Sp. Vâneață, Gh. Rediș, M. Florescu, V. Olariu, I. Riza. Dacă spațiul nu ne îngăduie să ne ocupăm de fiecare articol în parte, pentru astăzi semnalăm

articoul d-lui Gh. Tudor, pînă care combată sistemul gresit al dascăliilor, cari își rasbură pe bieții copii nemulțumite lor casnice, fără să țină seama că generositatea lor în caracterizarea copiilor cu epilogul culese din lumea dobitoacele are ca urmare ruinarea sufletelor de copii, cu efecte ceroase pînă la adânci patogeneze. «Descurajarea, descurăculează voință și pustenie și letul». Cât adevăr și câtă răspundere morală pentru casă-lui constient de chemarea

Recomandăm, cu toată înțelegere, aceasta revistă nu numai dascăliilor, căt și tuturor celor dormici să cunoască tainele sufletului omenesc, acele taine în sufletul copilului și a omului matur.

Tovia

Cronica Sportivă.

SGA-Gloria C. F. R. 3:2

Al doilea match amical s-a jinut de Gloria și a terminat o înfrângere cam mereu. În totdeauna am susținut că Gloria are o apărare foarte bună pe care se poate baza oricând, am uitat însă să spunem că o apărare numai atât joacă bine când nu este înfrângere care să confirmă atât Gloria a pierdut matchul numai și numai din cauza apărării. Atât Hustig că mai ales și-au permis prea mult. Vezi însă că jocul de azi nu a fost menținut și în matchuri oficioase, pentru că atunci nu știm la ce rezultate va ajunge Gloria. Bugariu a primit 3 mingi care au fost cam slăzoii. Mărițiu a prima repriză a jucat bine și cu destul succes, însă nu poate în face mult cu jocul său elegant într'un match unde durata este principalul, cu toate acestea și se cuvin laude pentru frumosul său joc. Cel puțin mijlocași slabii, Faur și Săvău au lipsit. Înaintarea a făcut rău ceva. Mărițiu, Tisa și Bălățan promit a fi buni, Aliman și Toțiu se mențin în formă să ne aleagă diocră: Ieneș la toate. La Săvău individual luajă nu găsește nimic să-i poți zice bun, în același timp însă joacă excelent de fapt care le-a adus și victoria de azi. Arbitru: Palinkas.

Amefă—Unirea 12:1. Amefă a dominat tot timpul unul versar execrabil. Nu e de mirare că Unirea a fost învinsă Duminecă de Soimii cu 2:1.

Matchurile de campionat s-au jinut amânat din nou. Din Duminecă timpul va fi favorabil se vor juca matchurile Gloria-Unirea, Olympia-Trăsuli Silvania, Amefă—SGA și C.C. Tricolor.

Adunarea Generală a Ramnicului Civile de binefaceri și jinea adunarea generală extraordinară cu data de 20 Martie a.c. n.m. la ora 10 în sala de lectură a Căminului Meseriașilor; la care suntem însă toți membri a lăsat parte.

Ordinea zilei: Modificarea statutului genic. Arad, 12 Martie 1932.

Președinte: Dr. Anghel Stefan.

INFORMAȚIUNI.

□ Parastas pentru cei uciși de boievici. La catedrala din Chișinău s'a oficial un parastas pentru Moldovenii de dincolo de Nistrul, uciși de bandele de boievici. După parastas, în fața mulțimii de credincioși cari au luat parte din suflerea această ceremonie pioasă, au vorbit: I. P. Sa Mitropolitul Gurie al Basarabiei, dnii Ștefan Bulat, I. Pelivan, Cristea Bender, L. T. Boga și un student, descriind în mod sugestiv suferințele ce le indurea Moldovenii din partea bolșevicilor.

□ Un post cu... tâlc. Guvernul Greciei a oprit consumul cărnii în zilele de Miercuri, Joi și Vineri a fiecarei săptămâni. Scopul acestui... post, e ridicarea prețului drachmei, deoarece în Grecia carne este importată.

□ In Corsica n-a mai nins din 1908. Acum câteva zile a-supra insulei Corsica a căzut o foarte mare cantitate de zăpadă. În multe regiuni zăpada a trecut de un metru. În insula Corsica ultima ninsoare de acest fel a fost în 1908.

□ 900.000.000 perechi de ghete. După ultimele statistici, producția mondială de ghete, într-un an este de 900 milioane perechi. Cum numărul oamenilor de pe glob este de un miliard 900 de milioane, rezultă că că mai bine de un miliard, inclusiv copii, umblă desculți. Căji vor fi de aceia cari umblă în opini sau cumpără mai multe perechi de ghete pe an?

□ De 6 ani și era să se mărite. În urma intervențiilor Ligii pentru apărarea copiilor Tribunalul din Ahmadabad, a oprit în ultimul moment căsătoria dintre un hindus de 50 de ani și o fetiță de șase ani.

□ Sentimente prietenesti. Autoritățile jugoslave, printre un ucaz de dată recentă, interzic intrarea în jugoslavia a ziarilor *Unirea Română* și *Grădul românesc*, pe cum și a ziarului nemesc Banater Deutscher Zeitung. Ucazul acesta se cuvine a fi atribuit protopopului sărb din Timișoara Costică, a căruia manopere de sărbizare a românilor din cartierul Mehala, cnofratele Unirea Română, nu s'a sfiat să le dea'n vîleag. *Si ci-că sărbii ne sunt prieteni!*

□ Tot din jugoslavia sosesc zilnic cereri de a românilor ca să li se dea pământ în Dobrogea, deoarece său cam sălărat de regimul prea prietenos al vecinilor nostri.

Chestiunea se va desbeta într-un Consiliu de miniștri, și nu ne îndoim că cererea acestor români, va fi satisfăcută în sensul dorit de ei.

□ Disolvarea „Chemarii.” Comitetul executiv provincial al partidului național țărănesc, întrunit Joi la Cluj sub presidenția dlui Al. Vaida-Voevod, între alte hotărâri aduse, două sunt mai importante: disolvarea organizației tinerești „Chemarea” și convocarea unui congres provincial, care va avea menirea să modifice statutele partidului.